

KONKURENTSIAMET

Kalle Kilk
Elering AS
Kadaka tee 42
12915, Tallinn

Teie: 17.04.2025 nr 1.1-11/2025/352

Meie: 23.04.2025 nr 7-12/25-0105-175-2

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: info@elering.ee

Kiisa avariireservelektrijaama kasutamisest Balti ühisel sagedusreservide võimsusturul

Austatud härra Kilk

Elering AS (Elering) palub 17.04.2025 Konkurentsiametile saadetud kirjas Elektriturseaduse (ELTS) § 39 lg 1 p 3¹ ja § 93 lg 6 p-de 1 ja 18 alusel Konkurentsiameti suuniseid Kiisa avariireservelektrijaama (AREJ) kasutamise kohta Balti ühisel käsitsi käivitavate tasakaalustamis- ehk sagedusreservide (mFRR) võimsusturul ning ameti hinnangut, kas Kiisa AREJ kavandatust suuremas mahus kasutamine mFRR Balti sagedusreservide nõudluse vähendamiseks on ühiskonna huve silmas pidades põhjendatud.

Elering toob kirjas (kokkuvõtvalt) välja, et seniste turutulemuste alusel on tekkinud selgus, et Balti sagedusreservide võimsusturg on äärmiselt ebalikviidne, mis on kaasa toonud turu marginaalhindade tõusu ja suure hinna volatiilsuse. Sellega on kasvanud põhivõrguettevõtjate kulud sagedusreservide hankimisel oodatust kõrgemaks. Elering on varasemalt Balti tasakaalustamisturu teekaardi¹ (teekaart) vahendusel turule teada andnud, et kasutab Kiisa AREJ-d mFRR tasakaalustamise ülesreguleerimisereservi võimsuse nõudluse vähendamiseks vaid Eesti mFRR ülessuunalise nõudluse ulatuses². Kuna turg on osutunud oodatust ebalikviidsemaks, kaalub Elering Kiisa AREJ pakkumist võimsusturul suurendada, viies selle maksimaalseks võimalikuks kogu Kiisa AREJ vaba võimsuse ulatuses nii alla (kuni 40 MW) kui ülessuunas (kuni 250 MW) Balti reguleerimisteenuse nõudluse vähendamiseks. See erineb teekaardi vahendusel turule teada antud infost, mille kohaselt kasutab Elering Kiisa AREJ mFRR tasakaalustamise ülesreguleerimisereservi võimsuse nõudluse vähendamiseks vaid Eesti mFRR ülessuunalise nõudluse ulatuses.

Eleringi hinnangul võimaldab Kiisa AREJ pakkumise suurendamine võimsusturul saavutada säästu sagedusreservide hankimise kulude arvelt vahemikus 1-1,2 miljonit eurot päevas kolme Balti põhivõrguettevõtja peale kokku. Seega potentsiaalselt tekiks Kiisa AREJ kasutamisest

¹ Kättesaadav: https://elering.ee/sites/default/files/2024-04/Baltic_Balancing_Roadmap-2024_final.pdf

² Eesti mFRR ülessuunaline nõudlus on dünaamiline suurus, mis arvutatakse Balti riiklike reguleerivate asutuste poolt ühiselt heaks kiidetud sageduse taastamise reservide dimensioneerimise meetoodika alusel vastavalt elektrisüsteemi olukorrale.

maksimaalses ulatuses mFRR võimsusturul märkimisväärne kulu kokkuhoid ühiskonnale.

Lisaks on 26.04.2025 kavandatud Leedus oleva Kruonise pumphüdroelektrijaama alajaama hooldus, mis toob endaga kaasa Balti elektrisüsteemis reguleerimisvõimsuse vähenemise kuni 900 MW ulatuses üles- ja allapoole, mille tõttu väheneb mFRR võimsusturu likviidsus oluliselt.

Konkurentsiamet toob siinkohal välja, et põhivõrguettevõtjatele kuuluvate üksuste kasutamist reguleerib muuhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944³ artikkel 66 lõige 1, mis sätestab, et erandina artikli 40 lõikest 4 võivad Eesti, Läti ja Leedu põhivõrguettevõtjad tugineda tasakaalustamisteenustele, mida osutavad riigisisesed elektrisalvestite pakkujad, põhivõrguettevõtjatega seotud ettevõtjad ja **muud põhivõrguettevõtjatele kuuluvad üksused**.

Täpsemalt on põhivõrguettevõtjatele kuuluvate varade kasutamine Balti ühisel mFRR võimsusturul reguleeritud Balti riikide põhivõrguettevõtjate ja asjaomaste riiklike reguleerivate asutuste poolt vastavalt elektrisüsteemi tasakaalustamise määruse (EL) 2017/2195 artikkel 33 lõikele 1 ja artikkel 38 lõikele 1 kooskõlastatud Balti riikide põhivõrguettevõtjate metoodikas (edaspidi ka Metoodika)⁴ artikkel 14 lõikes 2. Eelnimetatud artikkel sätestab, et **vajaduse korral tuleb Balti põhivõrguettevõtjatel muuta nõudluse vähendamise ressurside ja tagavararessurside (sealhulgas sisaldavad mõlemad ressursiliigid põhivõrguettevõtjatele kuuluvaid üksusi) kasutatavat mahtu. Sellistest muudatustest tuleb teavitada avalikkust viivitamata**.

Tuginedes eeltoodule asub Konkurentsiamet seisukohale, et põhivõrguettevõtjatele kuuluvate üksuste kasutamist reguleerivate õigusaktide ja dokumentide järgi on põhivõrguettevõtjatele kuuluvate üksuste kasutamise maht tasakaalustamisteenuste osutamisel jäetud põhivõrguettevõtjate otsustuspädevusse ning sealjuures ei ole sellisele mahule sätestatud ülempiiri. Metoodika artikkel 14 lõike 2 alusel on Balti riikide põhivõrguettevõtjad kohustatud avaldama ning esitama asjaomastele riiklikele reguleerivatele asutustele teabe nõudluse vähendamise ressurside ja tagavararessurside mahtude ja kasutamise kohta kuus kuud pärast Balti sagedusreservide võimsusturu avamist ning seejärel vähemalt kord aastas. Eeltoodust lähtuvalt ei pea Konkurentsiamet antud olukorras põhjendatuks anda hinnangut ega suuniseid põhivõrguettevõtjatele kuuluvate üksuste kasutamise kohta.

Teekaardi puhul on tegemist põhivõrguettevõtjate poolt koostatud informatiivse avaldatud teabega, tagamaks turuosaliste õiguspärased ootused ja läbipaistvus. Metoodika artikkel 14 lõikes 2 sätestatu järgi tuleb põhivõrguettevõtjatel avalikkust viivitamata teavitada põhivõrguettevõtjatele kuuluvate üksuste kasutatavate mahtude muudatustest, mis tagab turuosalistele läbipaistvuse põhivõrguettevõtjate tegevuse kohta. Seega on Konkurentsiamet seisukohal, et Elering peab viivitamatult avalikkust teavitama, kui muudetakse Kiisa AREJ mahte mFRR võimsusturul.

³ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02019L0944-20240716>

⁴ Kättesaadav: [https://www.elering.ee/sites/default/files/2024-12/Baltic proposal for the Baltic balancing capacity market rules in accordance with EBGL Articles 33%281%29 and 38%281%29 approved.pdf](https://www.elering.ee/sites/default/files/2024-12/Baltic%20proposal%20for%20the%20Baltic%20balancing%20capacity%20market%20rules%20in%20accordance%20with%20EBGL%20Articles%2033%20and%2038%20approved.pdf)

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Külli Haab

regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja

Armin Ilisson

667 2437

Armin.Ilisson@konkurentsiamet.ee